ROK VIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nr 19

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1933 R.

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZ. P.

W dniu 19 września r. b. w lokalu przy ul. Czackiego Nr. 1, odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Związku Przemysłu Chemicznego z udziałem przedstawicieli zaproszonych niezrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych.

Zebraniu, zwołanemu specjalnie w sprawie subskrypcji Pożyczki Narodowej, przewodniczył Prezes Związku, p. Dr. J. Landau, który powitawszy licznie zebranych przedstawicieli wytwórczości chemicznej, wskazał na doniosłość Pożyczki Narodowej i na obowiązki przypadające na przemysł w zakresie popierania i propagowania subskrypcji.

P. Dyr. E. Trepka, podkreśliwszy konieczność zajęcia się przemysłu chemicznego w sposób czynny sprawą Pożyczki Narodowej, szczegółowo wyjaśnił zasady norm, według których przedsiębiorstwa przemysłowe powinny przyjąć udział w subskrypcji, opierając się na zasadach ustalonych przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego.

W następstwie ze strony zebranych zgłoszono cały szereg zapytań, dotyczących norm obowiązujących różne typy przedsiębiorstw. Wszystkie wątpliwości, zarówno w zakresie norm, jak i technicznych sposobów subskrybowania Pożyczki przez przedsiębiorstwa, członków rad i zarządów, pracowników i robotników zostały dokładnie przedyskutowane i ostatecznie wyjaśnione.

Jako wynik obrad Zgromadzenia przyjęto następującą uchwałę (podpisaną również przez 2-ch przedstawicieli, w imieniu wszystkich obecnych delegatów przedsiębiorstw nienależących do Związku):

„Zebrani w dniu 19 września 1933 roku, na Nadzwyczajnem Walnem Zgromadzeniu Związku Przemysłu Chemicznego Rz. P., przedstawiciele zrzeszonych i niezrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, łącząc się z całem społeczeństwem polskiem w poczuciu obowiązku równoważenia budżetu Państwa, jednomyślnie postanawiają natychmiast przystąpić do subskrypcji Pożyczki Narodowej, w myśl wskazań i zgodnie z instrukcjami Centralnego Związku Przemysłu Polskiego".

ZAGADNIENIE PRZYWOZU SUROWCÓW

Na zasadzie ostatnich zarządzeń Min. Przemysłu i Handlu przywóz surowców z krajów zamorskich winien być dokonywany bezpośrednio z krajów pochodzenia, przytem transport ma być kierowany wyłącznie przez porty polskie. Tendencja tych poczynań jest niewątpliwie słuszna i przemawia za nią cały szereg przesłanek ogólno-gospodarczych. Jednakże zbyt bezwzględnie i rygorystycznie stosowana zasada budzi pewne zastrzeżenia. Przedewszystkiem w wielu wypadkach Polska jest odbiorcą niewielkich stosunkowo ilości surowców zamorskich, toteż kupuje je w portach zagranicznych, gdzie dosyłane są całymi statkami, jak np. kauczuk, minerały zawierające bor, nasiona rycynowe, gumożywice i t. d. Nabywanie bezpośrednio drobnych partyj związane byłoby z trudnościami technicznemi, a ponadto wywołałoby nieproporcjonalny wzrost kosztów surowców, powodując tem utracenie zdolności konkurencyjnej wytwarzanych z nich wyrobów gotowych, zarówno na rynku wewnętrznym jak i przy wywozie. Tak np. produkcja nasion egzotycznych odbywa się na rachunek wielkich firm europejskich, które koncentrują z różnych miejscowości towar w portach, przeważnie w Rotterdamie i później wysyłają je do krajów odbiorczych. W pewnych wypadkach przywóz przez porty polskie jest wogóle utrudniony, gdyż geograficzne położenie fabryki importującej wymaga przesyłek z innych portów, z uwagi na taniość transportów. Np. dla okręgu wileńskiego naturalnym portem jest Ryga, gdyż leży o 200—300 klm. bliżej od portów polskich.

Nie należy również zapominać że Polska, posiadająca niewiele spławnych rzek — okręgi przemysłowe nie mają przeważnie komunikacji wodnej — skazana jest na transporty kolejowe w zakresie surowców, wówczas gdy liczne kraje posiadające rozwinięty przemysł, korzystają przeważnie z tanich dróg wodnych.

Wydając tak bezwzględne zarządzenie należałoby przedtem obniżyć znakomicie wszelkie taryfy kolejowe przewozowe przez porty polskie, gdyż jedynie wtedy sprawa dowozu surowców zostanie rozwiązana pod względem kalkulacyjnym. Wydaje się, że w obecnych skomplikowanych warunkach gospodarczych, decydującym momentem winna być taniość i rentowność produkcji, gdyż jedynie ten czynnik zagwarantować może łatwiejsze przetrwanie kryzysu.

Pozatem, żądanie Ministerstwa jest w wielu wypadkach niewykonalne, wobec braku połączeń morskich z szeregiem krajów, skąd sprowadzamy surowce. Na zakończenie podkreślić należy, że polityka portowa nie może być kształtowana z dnia na dzień drogą gwałtownych zarządzeń. Porty nie mogą być traktowane wyłącznie jako punkty przepustowe. We wszystkich krajach o wysokiej kulturze gospodarczej porty są jednocześnie ośrodkami przemysłowymi i handlowymi i stanowią siedzibę różnych giełd, banków, wielkich firm handlowo-importowych, biur przewozowych i potężnych koncernów przemysłowych. Gdynia, jako port nowopowstały, nie posiada jeszcze dostatecznych urządzeń, toteż trudno jest w warunkach obecnych koncentrować cały handel wymienny z krajami zamorskimi wyłącznie przez porty polskie. Należałoby przedtem zastosować cały szereg zarządzeń, mających na celu rozwój Gdyni jako ośrodka przemysłowo-handlowego i dopiero wtedy z całą konsekwencją ogłaszać zarządzenia, ograniczające dowóz surowców innemi drogami.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 do 30 września r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującemi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

opracowywał materjały w sprawie żądań Czechosłowacji, Francji i Szwajcarji w odniesieniu do polskiej taryfy celnej,

opracowywał postulaty w sprawie traktatu z Czechosłowacją i Francją.

W sprawach kolejowych:

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu makuchów przy wywozie, o zmianę taryfikacji pyłu odlewniczego, oraz o obniżenie kosztów przywozu minerałów zawierających bor przez porty polskie,

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu węgla drzewnego tranzytem przez Czechosłowację.

W sprawach eksportowych:

zajmował się organizacją produkcji i eksportu terpentyny i smoły drzewnej,

odbył konferencję z fabrykami bieli cynkowej w sprawie wzajemnej konkurencji na rynkach zagranicznych,

zajmował się organizacją eksportu do Indyj brytyjskich i Palestyny, badał możliwości wwozu do Meksyku i zainicjował nowe tranzakcje eksportowe do Egiptu i Argentyny.

W sprawach ogólnych:

opracował i przesłał Min. Przemysłu i Handlu projekt przepisów, regulujących prowadzenie koncesjonowanego przemysłu barwników oraz półproduktów,

przesłał Min. Przemysłu i Handlu opinję w sprawie projektu akcyzy na margarynę i inne stałe tłuszcze jadalne,

złożył do Min. Przemysłu i Handlu podanie o obniżenie opłat manipulacyjnych i opłat na Fundusz Eksportowy przy imporcie nasion oleistych, w związku ze znaczną zniżką cen nasion na rynkach światowych,

przesłał do Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, oraz do paru Izb Przemysłowo-Handlowych uwagi Związku Przemysłu Chemicznego o projekcie Rozporządzenia o spisach robót, wzbronionych kobietom i młodocianym.

POSIEDZENIA ZARZĄDU ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 31 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego łącznie z przedstawicielami fabryk eksportujących, poświęcone wyłącznie sprawie zaleceń Pana Ministra Przemysłu i Handlu o organizacji i rozszerzeniu wywozu.

Na zasadzie referatu członka Dyrekcji Związku stwierdzono, że przemysł chemiczny czyni stałe postępy, rozszerzając zakres wywozu pod względem ilości artykułów, oraz dążąc do opanowania szeregu nowych rynków. Ostatnio np. zostały wszczęte badania przez Sekcję Eksportową Związku w następujących krajach: w Indjach, w Afryce Połudn., w Argentynie, w Meksyku, w Egipcie i w Palestynie; w szeregu wypadków osiągnięto pozytywne rezultaty. Naskutek tych badań zapoczątkowany został wywóz licznych artykułów. Ogólne zmniejszenie wartości wywozu przypisać należy ograniczeniom przywozowym i restrykcjom dewizowym w poszczególnych krajach europejskich, stanowiących dotąd główne rynki zbytu dla polskich produktów chemicznych; również hamująco wpływał spadek kursu dolara i funta angielskiego. Pomimo jednak tych utrudnień — przemysł chemiczny ulepsza swe metody eksportowe i stara się dotrzeć do najdalszych nawet rynków.

Zarząd Związku, po dokładnem przedyskutowaniu wszystkich poruszonych przez Pana Ministra zagadnień, postanowił opracować szczegółowy plan eksportowy, obrazujący sytuację wywozową w poszczególnych artykułach chemicznych, możliwości rozwoju eksportu i wszelkie zarządzenia, konieczne dla usprawnienia wywozu. Plan ten ma być przedstawiony Panu Ministrowi Przemysłu i Handlu.

W dn. 14 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, z obszernym porządkiem obrad. Spośród ważniejszych załatwionych spraw należy wymienić·

W poczet członków Związku przyjęto ponownie Sp. Akc. „Oswag" w Łaziskach Górnych (G. Śląsk).

Przyjęto do wiadomości złożenie mandatu członka Zarządu przez Inż. Ludwika Brzezowskiego, któremu wyrażono podziękowanie za kilkoletnią współpracę. Do Zarządu kooptowano p. Inż. Czesława Benedeka, dyrektora finansowego Zjednoczonych Fabr. Związków Azotowych w Chorzowie i w Mościcach.

Ukonstytuowanie się Zarządu Związku nastąpi na pierwszem posiedzeniu Zarządu w październiku r. b.

Postanowiono na dzień 19 września zwołać Nadzwyczajne Walne Zebranie członków Związku w sprawie subskrypcji Pożyczki Narodowej. Na zebranie to postanowiono również zaprosić wszystkie przedsiębiorstwa chemiczne, nienależące do Związku.

Wysłuchano szczegółowego sprawozdania Dyrekcji o stanie rokowań z Francją, Szwajcarją, Czechosłowacją i Austrją. Postanowiono wydelegować p. Inż. T. Zamoyskiego do Paryża, w charakterze rzeczoznawcy dla spraw przemysłu chemicznego przy rokowaniach polsko-francuskich.

Zaaprobowano opinję Sekcji Przetwórczo-Smołowej o projekcie przepisów, regulujących prowadzenie koncesjonowanego przemysłu wyrobu barwników syntetycznych oraz organicznych produktów pośrednich.

Przedyskutowano szereg zagadnień eksportowych, w szczególności — środki poparcia wywozu bieli cynkowej, terpentyny i obuwia gumowego.

Postanowiono zapoczątkować organizację, mającą na celu zwalczanie nieszczęśliwych wypadków w fabrykach chemicznych.

KRONIKA

W sierpniu roku bieżącego Polska zawarła układ kontyngentowy z Rumunją, określający wzajemne stosunki handlowe. W zakresie artykułów chemicznych przewidziane zostały kontyngenty przy eksporcie do Rumunji dla bieli cynkowej, jedwabiu sztucznego, obuwia gumowego i ceraty.

W dn. 7 i 22 września r. b. obradowała Sekcja Przetwórczo-Smołowa Związku Przemysłu Chemicznego, która rozważała sprawy fabrykacji i clenia półproduktów, kwesję możliwości eksportu barwników i t. d. Ponadto Sekcja przyjęła projekt swego regulaminu.

Biuro Związku posiada ofertę pierwszorzędnej siły: wieloletniego kierownika fabryki chemicznej nieorganicznej, który poszukuje odpowiedniego zajęcia.

Organizacje rolnicze czynią usiłowania w celu stworzenia samodzielnego związku producentów rzepaku. Jeżeli te starania zostaną uwieńczone pomyślnym skutkiem, to niewątpliwie dokonany będzie pewien postęp w dziedzinie handlu krajowemi nasionami oleistemi. Dotychczas w każdym jesiennym sezonie powtarzała się dyskusja: olejarnie skarżyły się na brak nasienia rzepakowego, a rolnicy utyskiwali na brak odbiorców tegoż nasienia. Związek producentów rzepaku mógłby spełniać pożyteczną rolę aparatu koordynującego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Taryf Nr. 60 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji na zasadzie którego nomenklatura poz. 513 b. została rozszerzona przez wprowadzenie chlorku cynku w proszku, który taryfowany będzie pg. kl. 8.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450	zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170	„
„ „ czysty 99%	300	„
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80	„
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,54	„
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69	„
Azotan amonu	100	„
Azotyn sodowy	120	„
Benzol handlowy 90%	92	„
„ czysty	104	„
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50	„
* Boraks	110—125	„
Chlorek cynku 50° Bé	30	„
Chlorek wapna bielący	30,6	„
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22	„
Chloroform czysty	800	„
„ „pro narcosi"	1,800	„
Eter siarkowy	390	„
Fenol czysty	265	„
Formalina 40%	270	„
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225	„
* „ techniczna 85/88%	160	„
* Karbid granulowany	70	„
Karbid drobny za % kg.	66	„
Karbolineum	29,75	„
Klej kostny	230	„
Klej skórny biały	260	„
Krezol czysty	128	„
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO_3	93	„
Kwas mrówkowy 85%	241	„
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00	„
„ solny 19°/21° Bé	12,25	„
„ octowy techn. 30%	100	„
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15	zł
„ rogowa 13/14% N_2	—	„
Naftalin surowy prasowany	28,00	„
„ czysty w łuskach	52,50	„
Octan sodu	120	„
„ ołowiu	215	„
Oleina zwierzęca destylat	190	„
„ „ saponifikat	180	„
Oleum 20%	19,24	„
Olej lniany	140	„
* Potaż kalcynowany 90/95%	120	„
* Potaż żrący topiony 88/92%	140	„
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00	„
Smoła preparowana	16,50	„
Saletra potasowa	130	„
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65	„
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90	„
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100	„
Siarczan amonu	27,60	„
* Siarczan miedzi	65—75	„
* Siarczek sodu 60/62%	60	„
Soda amonjakalna	25	„
„ kaustyczna	60	„
Sól glauberska krystaliczna	7,00	„
Stearyna	150	„
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72	„
Toluol czysty	115	„
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60	„
Żelatyna techn.	400	„

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIA MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 433-49

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne. G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11